

houden, en daarom acht ik lapmiddelen uit den booze. Wat niet bij elkander hoort, brenge of houde men niet tezamen. Wij kunnen de leden der Mij. in drie groepen verdeelen, n.l. specialisten, huisartsen en ambtenaren. Onder de laatste groep vallen hoogleeraren, officieren van gezondheid, gemeente-artsen, scheepsartsen, assistenten, ziekenhuis- en gestichtsdokters, enz. enz.. Wanneer nu iedere groep zich zoo zelfstandig mogelijk organiseert, en in het hoofdbestuur drie leden heeft, zoodat dit wordt een soort bestuurdersbond, dan zullen de belangen van ieder het best gediend worden. De Mij. is opgericht als vakorganisatie, en blijve dat. De huisartsen moeten zich ook organiseren; daarom zou ik willen, dat zij zich samenvoegen zooals de specialisten, en dan gezamenlijk opmarcheeren. De ziektewet zal het getal huisartsen zonder fonds zeker doen inkrimpen, zoodat een organisatie van huisartsen tevens de ziekenfondsbelangen kan behartigen. Laten wij daarom spoed maken, en als de algemeene vergadering zich uitspreekt voor de C. V.-voorstellen, dan moet alles klaar zijn om ook de huisartsen-organisatie in het leven te roepen. Wie pakt dit aan?

Utrecht, 1 December 1918.

G. F. GEZELLE MEERBURG.

III.

De heer HAMAKER meent mijn voorstel tot het vinden van een convenant het beste te kunnen bestrijden door een persoonlijke aanval op mijn gestie als adviseerend lid van het hoofdbestuur in mijn functie van aanstaand lid. Ik zou daarop niet terugkomen, als hij, hoewel ook ingewijde, daarbij geen onjuiste mededeelingen had gedaan, die aan de objectiviteit van den heer HAMAKER in deze aangelegenheid doen twijfelen. In het midden latende, of het aanbeveling verdient, het vertrouwelijk karakter der hoofdbestuurvergaderingen te verbreken door daaruit dergelijke mededeelingen te doen, kan toch zeker de eisch gesteld worden, dat die mededeelingen juist zijn. Nu dit niet het geval is, moet ik mij daartegen wel verweren door ook uit de school te klappen.

Ten onrechte doet de heer HAMAKER het voorkomen, alsof hij in de laatste hoofdbestuurvergadering van 12 October j.l. een bemiddelingsvoorstel had ingediend, waartegen mijn adviseerende stem werd uitgebracht. Immers dit voorstel behelsde alleen, dat het hoofdbestuur zijn voorstellen zou terugnemen en zich zou bepalen tot een, zoo mogelijk gunstig, praeadvies op de voorstellen der C. V.; wat nu niet bepaald een bemiddelingsvoorstel kon genoemd worden!

Daarentegen zijn door mij in diezelfde hoofdbestuurvergadering reeds dezelfde denkbeelden naar voren gebracht, als door mij in het *Tijdschrift* van 16 November zijn uitgewerkt, en hebben daar een ampele bespreking uitgelokt. Toen was er evenwel niet meer *volop tijd*, zooals de heer HAMAKER wil doen gelooven. Mede door de schuld van de C. V. ontbrak de tijd tot nadere overleggingen; publicatie der voorstellen kon niet langer worden uitgesteld, wilde het nog mogelijk zijn, ze vóór het einde van het jaar in een buitengewone vergadering te behandelen. Daarom adviseerde ik inderdaad tot publicatie der voorstellen zoowel van hoofdbestuur als van C. V.; maar sprak de hoop uit, dat in het tijdsverloop tot aan de algemeene vergadering er nog gelegenheid zou worden gevonden partijen tot elkaar te brengen. En daartoe trachtte ik door mijn stuk van 16 November een steentje bij te dragen.

Arnhem, 2 December 1918.

P. RIBBIUS.

SOCIAAL-GENEESKUNDIGE HERVORMINGEN.

I.

Zonder twijfel zullen tal van collegae instemming betuigd hebben met inhoud en strekking van het voortreffelijke artikel van collega WORTMAN op bldz. 1675 van dit *Tijdschrift*. Maar wil er eenige kans bestaan, dat de lange reeks aanklachten gehoord wordt ter plaatse, waar zulks behoort, dan dienen duizendtallen afdrucken van deze zoo volledige lijst der tekortkomingen in ons op sociaal-geneeskundig gebied zoo

achterlijk land, verspreid te worden onder allen, wier positie gelegenheid biedt mede te werken aan hervormingsarbeid. In de eerste plaats dus aan de leden der regeering, kamerleden, bestuurders der provincie, leden der provinciale staten, burgemeesters en gemeenteraadsleden in geheel Nederland. Verder aan alle lichamen, van wie aandrang tot hervormingen ook op dit gebied kan uitgaan, met name aan de vakorganisaties, gezondheidscommissies, en corporaties, die werken op hygiënisch terrein.

Aangewezen om een dergelijke actie op touw te zetten en de kosten ervan te dragen is m. i. de Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst en haar organen, de afdelingen. Zoo ooit, dan is er thans voor onze Maatschappij vruchtbaar werk te doen. Willen wij, geneeskundigen, in de tijden, die komen, de plaats innemen, die ons rechtens toekomt, dan is onze eerste plicht den weg in te slaan, dien collega WORTMAN op het juiste oogenblik ons heeft gewezen.

Vlissingen, 29 November 1918.

A. STAVERMAN.

II.

Coll. VAN EYK richt zich in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* tegen den vorm van de door mij ondernomen actie. Ik wil niet tegenspreken, dat het in het algemeen niet de taak van den eenling is, sociale propaganda te voeren. Maar wanneer er periculum is, waarom mag dan niet de eerste de beste op de bres springen en trachten zich van medestrijders te voorzien? Mijn impulsieve daad ongedaan maken — zooals VAN EYK wil — zou ten schade komen aan de goede zaak, die ook hij wil voorstaan. Men versta mij wel: het is niet mijn bedoeling geweest, een afgerond programma van sociaal-geneeskundige wenschen aan te bieden, veel minder nog mij met sociaal-hygiënische belangen in te laten. De behartiging van deze laatste is den centralen gezondheidsraad en de overige staats-organen der volksgezondheid voldoende toevertrouwd. De voornaamste strekking van mijn betoog is geweest, de belangstelling te wekken voor een goede ziektewet, omdat die alshetware automatisch de sociale geneeskunde in ons land op een veel hooger peil zal brengen. Mijn initiatief heeft slechts ten doel gehad, een beweging van beperkten, maar urgenten aard in het leven te roepen. Ik hoop echter, dat die beweging zich straks over bredere banen ontwikkelen zal, en dan geleid zal worden door een krachtige organisatie, gedragen door de geheele geneeskundige wereld.

Ik vertrouw in den geest te handelen van hen, die zich bij mijn streven hebben aangesloten, wanneer mijn artikel over sociaal-geneeskundige hervormingen, vergezeld van de instemmings-betuigingen, ook aan de leden der volksvertegenwoordiging wordt toegezonden. Daardoor zal meer zekerheid verkregen worden, dat onze klacht gehoord wordt, en niet de eeuwige rust in de ministeriële bureaux eraan ten deel valt.

Tot Woensdag 11 Dec. zal ik gaarne nog kaartjes in ontvangst nemen.

Amsterdam, 2 December 1918.

J. L. C. WORTMAN.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

GIESSEN. — Legaten van prof. Gaffky. Wijlen de directeur van het Institut für Infektionskrankheiten heeft aan de universiteit 10000 mark vermaakt om een stipendium te stichten tot ondersteuning van een student in de geneeskunde, en aan de stad Giesen een even groot bedrag, om met de rente daarvan behoeftige groote gezinnen te ondersteunen (*Allg. med. Centrals.*).

BUDAPEST. — Een eilandje in de griepzee. Te Neusohl in Hongarije bevindt zich een sanatorium voor borstlijders uit het leger, met 2400 bedden. Hoewel de stad en de omgeving, evenals het geheele land, sterk door griep bezocht waren, en de inrichting in levendig verkeer met de buitenwereld staat, zijn er slechts weinig